

זר ניסן אררט – מורה, חוקר וחבר

"בן שבעים – לשיבה", ולא היא: ניסן מתנהל כ"בן עשרים לרדוף" אחר עשייה חדשה, ולאחרונה – עורך כתב-העת הבין-תחומי של המכללה האקדמית הדתית לחינוך, "שאנן", חיפה.

בן עשרים וארבע, עם תום הלימודים באוניברסיטה העברית, יצא ניסן עם רעייתו רחל – בשליחות ד"ר גולדשמידט – מנהל אגף החינוך הדתי – לנהל את בית הספר התיכון הדתי בבאר שבע, של שנות החמישים, ולבססו. חוויה חינוכית בלתי נשכחת אצלם – ואצל תלמידיהם – עד היום.

בהמשך דרכו בסוף שנות הששים – והוא דוקטורנט באוניברסיטה העברית – שימש מורה להוראת תנ"ך בסמינר למורים ומדריכים של עליית-הנוער בבית הכרם. כאן נתוודע לפועלה של פרופ' נחמה ליבוביץ, ואף מילא, לבקשתה, את מקומה בחוג, שנתנה בקרית משה. פרופ' ליבוביץ הייתה הדמות, שהשפיעה על אישיותו כמורה – בד בבד עם דמותו של פרופ' עקיבא ארנסט סימון, שעיצב את אישיותו כמחנך, בעת שהוא משמש לו אסיסטנט בביה"ס לחינוך שלידי האוניברסיטה העברית.

נסיבות החיים האקדמיים הסיטוהו מהעיסוק האקדמי בתחומי החינוך – אל עבר המקרא. מורכבות התחום הביאתהו להרחיב תחומי לימוד ודיסציפלינות מחקר רלוונטיים: מדרשי חז"ל, פרשנות ימי הביניים, לשון ותחביר, טעמי-המקרא, ספרות ודרמה, היסטוריה וגאוגרפיה, ארכאולוגיה ועוד. ככולם עשה שימוש במחקר ובהוראה, כפי שאפשר לראות מפרסומיו ומספריו.

שנים מספר חיפש אכסניה אקדמית מתאימה לכישוריו המגוונים, עד שבסופם של מסע ומסה, הביאתהו יד ההשגחה העליונה (ויד רעייתו – רחל, כמנהלת חטה"ב של תיכון עירוני ו', חיפה) לקבל – בראשית שנות השבעים – את ההצעה להרצות במחלקה ללימודים הומניסטיים שבטכניון. במקביל, נתקבל כמורה, במשרה חלקית, בסמינר הדתי "שאנן" – לימים המכללה האקדמית הדתית לחינוך. השילוב נראה בעיניו – וגם צלח. הטכניון נתן לו חופש אקדמי לבחור את נושאי מחקריו כחפצו, בעוד שהסטודנטים המובחרים משמשים לו מעין מעבדה לניסוי רעיונותיו. הלימוד הפתוח לדיון איפשר לסטודנטים להביע דעתם על נושא הקורס גם מן המבט הערכי המחנך, קרי – השקפת העולם של המקרא.

המכללה הוסיפה ותבעה ממנו ליתן דעתו גם לפן החינוכי הדתי של תוצאות הפרסום המדעי וחיבתהו ליתן דעתו לאחריות, שהוא נוטל על עצמו בעיצוב דמות המורים הדתיים, המחנכים את תלמידיהם לגלות בספרות המקראית את השקפת עולמם הדתית.

ניסן החבר, הרואה את פני "האחר", ונענה לו בהאזנה, בעצה, בנכונות לעשות ובנסילת אחריות – מתחבר לתלמידיו הסטודנטים – שווה בשווה – כהתחברותו עם הקולגים האקדמיים, או

כהתקשרותו עם העובדים המינהליים. הוא ער לצרכים ואינו משתמט ממשימות. נכון לכל תפקיד ומוכן לכל עשייה.

צד המורה שבניסן בא לידי ביטוי בפרסומיו הראשונים: בעלונים למורים בבתי הספר העל-יסודיים ובחברות, שעניינן בהוראת נושאים מקראיים – מטעם בית הספר לחינוך של האוניברסיטה העברית בירושלים. לאחר מכן פרסם בכתבי-עת שנועדו לקהלי מורים, כ"החינוך", "מעלות" ו"בשדה חמ"ד".

מחקריו נתפרסמו ב"הספרות", "'תרביץ", ובעיקר – ב"בית-מקרא".

גם בספריו הראשונים תופס היסוד הדידקטי מקום מרכזי. בספרו "תורת הקרבנות לישראל" נמצאהו נזקק, כבמאמריו הדידקטיים, למערכת שקפים כאמצעי-עזר. בספרו המאוחר "אמת וחסד במקרא" – מהלך ניסן, בעיקרון, בעקבות מורה-חברו, פרופ' מאיר ויס (בספרו "המקרא כדמותו"), ואילו בספרו האחרון (עד כה) "הדרמה במקרא" הריהו פורץ לו דרך ייחודית בהצעת הסיפור במקרא ובפרשנותו. ולאחרונה, במאמר בכרך זה – כמו בקודמיו – מוסיף ניסן לשלב מתודה חדשה-ישנה: פרשנות פנים-מקראית.

אנו מאחלים לניסן, חברנו, להמשיך לאורך ימים, בְּבְרִיּוֹת גופא ונהורא מעליא, לתת ולתת עד בלי די.

ד"ר טליה הורוביץ

בשם חברי הסגל של מכללת "שאנן"